

УДК 325.1:316.7(73)

DOI: <https://doi.org/10.35774/gsip2026.01.027>

Сергій ВАЛЬЧУК

*аспірант кафедри інформаційної
та соціокультурної діяльності*

*Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна*

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-6388-7221>

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА США: ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ

Анотація. Українська діаспора у США є однією з найбільших та найорганізованіших етнічних спільнот, яка відіграє важливу роль у збереженні національної ідентичності та популяризації української культури за кордоном. Впродовж понад століття вона сприяла розвитку української освіти, мистецтва, літератури, релігійного та громадського життя, водночас адаптуючись до нових соціально-економічних умов американського суспільства. Головним викликом для українців у США залишається питання збереження власної культурної самобутності в умовах глобалізації та інтеграції у багатонаціональне середовище.

У статті досліджуються історичні передумови формування української громади в США, її структурні особливості та механізми підтримки національних традицій. Значну увагу приділено діяльності українських громадських, релігійних та культурних організацій, які відіграють ключову роль у збереженні української мови, традиційних свят, звичаїв та мистецтва. Особливо наголошується на ролі українських освітніх установ, суботніх шкіл, а також культурних центрів, які забезпечують передачу національної спадщини новим поколінням.

Важливе місце у дослідженні займає аналіз викликів, які постали перед українською діаспорою внаслідок російсько-української війни, зокрема активізація громадських ініціатив, спрямованих на підтримку України, організація благодійних акцій, інформаційних кампаній та культурних заходів, що сприяють збереженню історичної пам'яті та національної свідомості. Розглядаються сучасні форми культурного волонтерства та вплив цифрових технологій на поширення українських традицій у США.

Окрему увагу приділено сучасним викликам, які виникають у процесі інтеграції нової хвилі українських мігрантів до сучасної діаспори, що вимагає адаптації культурної політики та розробки нових механізмів взаємодії між

українськими спільнотами в різних регіонах США. У дослідженні акцентується, що збереження національної ідентичності українців у США значною мірою залежить від ефективної комунікації між різними поколіннями діаспори, підтримки громадських ініціатив та співпраці з Україною. Перспективи подальших досліджень включають аналіз змін у структурі української громади, вплив нової хвилі еміграції на діаспорні процеси та роль соціальних мереж у збереженні культурних традицій українців за кордоном.

Ключові слова: українська діаспора, США, культурні традиції, національна ідентичність.

Serhii VALCHUK

*PhD student at the Department of
Information and Sociocultural Activities
West Ukrainian National University*

Ternopil, Ukraine ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-6388-7221>

UKRAINIAN DIASPORA IN THE USA: PRESERVING CULTURAL TRADITIONS

Abstract. The Ukrainian diaspora in the USA is one of the largest and most organized ethnic communities, which plays an important role in preserving national identity and popularizing Ukrainian culture abroad. For over a century, it has contributed to the development of Ukrainian education, art, literature, religious and public life, while adapting to the new socio-economic conditions of American society. The main challenge for Ukrainians in the USA remains the issue of preserving their own cultural identity in the context of globalization and integration into a multinational environment.

The article examines the historical prerequisites for the formation of the Ukrainian community in the USA, its structural features and mechanisms for supporting national traditions. Considerable attention is paid to the activities of Ukrainian public, religious and cultural organizations, which play a key role in preserving the Ukrainian language, traditional holidays, customs and art. Particular emphasis is placed on the role of Ukrainian educational institutions, Sabbath schools, as well as cultural centres that ensure the transmission of national heritage to new generations.

An important place in the study is occupied by the analysis of the challenges that the Ukrainian diaspora faced as a result of the Russian-Ukrainian war, in particular, the activation of public initiatives aimed at supporting Ukraine, the organization of charitable actions, information campaigns and cultural events that contribute to the preservation of historical memory and national consciousness. Modern forms of cultural volunteering and the influence of digital technologies on the spread of Ukrainian traditions in the USA are considered.

Special attention is paid to modern challenges that arise in the process of integrating a new wave of Ukrainian migrants into the existing diaspora, which requires the adaptation of cultural policy and the development of new mechanisms for interaction between Ukrainian communities in different regions of the USA. The study emphasizes that the preservation of the national identity of Ukrainians in the USA largely depends on effective communication between different generations of the diaspora, support for public initiatives and cooperation with Ukraine. Prospects for further research include the analysis of changes in the structure of the Ukrainian community, the impact of the new wave of emigration on diasporic processes, and the role of social networks in preserving the cultural traditions of Ukrainians abroad.

Key words: Ukrainian diaspora, USA, cultural traditions, national identity.

Постановка проблеми. Українська діаспора у США відіграє значну роль у збереженні національної ідентичності, підтримці культурних традицій та формуванні позитивного іміджу України на міжнародній арені. Важливість цієї теми зумовлена історичною роллю української громади у США, її внеском у розвиток української культури, освіти та громадської діяльності. Однак, попри значну кількість досліджень, проведених у цій сфері, актуальним залишається питання про збереження культурних традицій українців у США в умовах сучасних соціокультурних трансформацій.

У статті історичний розвиток української діаспори у США розглядається як необхідний контекст, тоді як основний аналітичний фокус зосереджено на трансформації культурних практик української громади в період російсько-української війни (2014–2024 рр.), з особливою увагою до новітньої хвилі міграції після 2022 року.

З початком російсько-української війни у 2014 році, а особливо після повномасштабного вторгнення у 2022 році, українська діаспора активізувала свою діяльність, спрямовану не лише на підтримку України, але й на збереження власної ідентичності в умовах зростаючої глобалізації та асиміляції. Водночас бракує ґрунтовних досліджень щодо впливу новітніх викликів, таких як масова міграція українців до США після 2022 року, на збереження культурних традицій української громади. Необхідно оцінити, яким чином змінюється роль українських культурних осередків, які нові форми діяльності виникають для підтримки національної самобутності та як ці процеси впливають на наступні покоління українців у США. Таким чином, проблема дослідження полягає у визначенні сучасних механізмів збереження українських культурних традицій у діаспорі США та їхньої трансформації в умовах новітніх глобальних і геополітичних викликів.

Аналіз досліджень. Дослідження української діаспори завжди мало важливе значення для української історичної науки, а вчені активно аналізували сутність цього явища та його роль у становленні української державності. Відомий історик філолог і культуролог І. Лисяк-Рудницький у своїх працях підкреслював, що діаспора відіграє ключову роль у збереженні національної ідентичності та культурних традицій українців за кордоном.

Питання історіографії української громади в США розглядав також П. Тригуб, який зауважив, що після здобуття незалежності Україна почала приділяти значно більше уваги вивченню життя своїх співвітчизників за кордоном [Тригуб, Мерфі, 2007]. Цей інтерес проявився у проведенні Всесвітніх форумів українців та міжнародних наукових конференцій, присвячених українознавчим студіям, матеріали яких регулярно публікувалися. Окрему роль у цьому процесі відігравав Інститут досліджень діаспори, який видавав спеціалізований журнал «Українська діаспора» та сприяв написанню й захисту наукових дисертацій із цієї тематики. Також з'явилися бібліографічні покажчики, у вітчизняних наукових та літературних журналах почали друкувати статті представників української громади США. Ф. Заставний у своїй монографії здійснив ґрунтовний аналіз різних аспектів життя українців за кордоном, зокрема їх демографічних характеристик. Він стверджував, що за межами УРСР проживало близько 10% усього українського народу, з яких 4 мільйони мешкали в Америці, що становило значну частку світової української діаспори [Заставний, 1991]. У дослідженні Н. Осадчої розглянуто питання збереження культурної ідентичності української діаспори в США. Авторка аналізує форми культурного досвіду, що сприяють підтримці національних традицій, а також способи репрезентації образу України через культурну спадщину [Osadcha, 2019]. Особливу увагу приділено відзначенню національних і релігійних свят (День Незалежності, День Державного Прапора, Великдень, Різдво тощо), вшануванню видатних діячів (Тарас Шевченко, Леся Українка, Василь Стус тощо) та організації ювілейних подій, пов'язаних із діяльністю українських громадських організацій у США. Дослідження також акцентує увагу на ролі періодичних діаспорних видань у формуванні культурної ідентичності, що ілюструють різноманітні форми збереження національних традицій. Авторка наголошує, що через творчий підхід та належну організацію культурно-мистецьких заходів можна заохотити як молодь, так і старше покоління до активної участі в громадському житті діаспори. Важливим аспектом є те, що українська культура та мистецтво виступають універсальним засобом єднання різних поколінь українців у світі. У підсумку стаття доводить, що підтримка та розвиток української культури в середовищі діаспори сприяють збереженню національної ідентичності та забезпечують сталий розвиток громади за межами історичної Батьківщини. Це лише декілька прикладів науковців, що досліджували українську діаспору. Багато інших фахівців також приділили увагу цій темі, кожен з яких значно доповнив наше розуміння української діаспори та її впливу на світову спільноту. З початком війни росії проти України у 2014 році та згодом з початком повномасштабного російського вторгнення українська діаспора активізувалася в напрямку підтримки своєї батьківщини та збереження культурної спадщини. Та наразі бракує досліджень саме за період російсько-української війни та дій української діаспори в напрямку збереження культурних традицій.

Мета статті – проаналізувати трансформацію механізмів збереження культурних традицій української діаспори у США в умовах російсько-української війни (2014–2024 рр.), з особливим акцентом на вплив новітньої хвилі міграції після 2022 року та формування нових форм культурної самоорганізації.

Виклад основного матеріалу. Українська діаспора охоплює українців, які проживають за межами своєї історичної батьківщини, зберігаючи при цьому національну самобутність, мову та культурні традиції. Це поняття стосується як тих, хто свідомо обрав еміграцію з економічних чи соціальних причин, так і тих, хто був змушений залишити Україну через політичні обставини.

Загальна кількість населення України становить приблизно 35-37 мільйонів осіб, тоді як у світі проживає від 12 до 20 мільйонів людей українського походження. Значна частина цих осіб або сама емігрувала через політичний тиск, або є нащадками тих, хто покинув Україну внаслідок репресій чи військових конфліктів. Зокрема, українська громада у США налічує понад 1,1 мільйона людей, які здебільшого мешкають у мегаполісах, таких як Нью-Йорк, Чикаго та Філадельфія [Гаргаун, 2023].

Формування української діаспори є результатом кількох хвиль міграції, що відбувалися в різні історичні періоди. Перші значні переселення українців почалися ще у XIX столітті, коли трудова міграція привела багатьох до США, Канади, Бразилії та інших країн у пошуках кращих умов життя. У подальшому, особливо у XX столітті, масова еміграція була зумовлена політичними катастрофами, такими як Голодомор 1932–1933 років, обидві світові війни та їхні наслідки.

Українці за кордоном завжди відігравали ключову роль у збереженні національної культури, традицій та мовної ідентичності. Діаспора не лише підтримувала активний зв'язок із Україною, а й брала участь у формуванні світового українського інтелектуального та політичного середовища, сприяючи розвитку національного руху [Луцишин, 2013].

Основним чинником виникнення українських громад за кордоном була вимушена або добровільна міграція, викликана як економічними труднощами, так і відсутністю власної державності. Багато українців, що проживали під владою Австро-Угорської та Російської імперій, опинилися в умовах соціально-економічного тиску, що змушувало їх шукати кращих перспектив за межами батьківщини. Серед ранніх українських поселень можна згадати нащадків запорозьких козаків, які осіли на території сучасної Румунії, а також західноукраїнських селян, які переселялися до Сербії та Хорватії.

Масова міграція населення з українських територій розпочалася наприкінці XIX – на початку XX століття. Економічна нестабільність, зокрема відсутність достатньої кількості земель, перенасиченість ринку праці та низькі заробітки, стали головними факторами, що змусили мешканців Галичини, Буковини та Закарпаття шукати кращі умови життя за межами Австро-Угорщини. Намагання російської влади спрямувати цей потік переселенців на власні території зазнали невдачі через політичні чинники, тому головним напрямком

української еміграції стали США та Канада. Саме в цих країнах українці не лише розселилися розрізненими групами, а й створили компактні громади, які згодом сформували демографічне ядро та розбудували організаційну структуру діаспори.

Наукові дослідження поділяють історію української еміграції на три основні хвилі. Перша з них, що розпочалася у другій половині XIX століття й тривала до початку Першої світової війни, була спричинена передусім соціально-економічними проблемами. Вона охопила переважно селянське населення, яке залишало рідні землі в період становлення української нації.

Друга хвиля мала більше політичне підґрунтя, ніж економічне, й охоплювала період між двома світовими війнами. Після поразки українських національно-визвольних змагань 1917–1921 років та розподілу українських земель між Радянським Союзом, Польщею, Чехословаччиною й Румунією, значна частина мігрантів обрала новим місцем проживання Західну та Центральну Європу. Зокрема, Чехословаччина, завдяки підтримці президента Т. Масарика, стала осередком активного розвитку української культури й освіти. Подібні громади виникли також у Німеччині, Австрії, Франції та інших країнах [Недошитко, 2012].

Третя хвиля еміграції була спричинена наслідками Другої світової війни. Вона відбувалася під пильним наглядом радянської влади та її каральних органів, що ускладнювало процес переселення. Склад цієї групи мігрантів був дуже неоднорідним: серед них були представники різних соціальних верств, професій та рівнів освіти. Частина з них осіла у країнах Західної Європи, але значна кількість українців невдовзі вирушила далі – до Канади, США та Австралії, які не лише менше постраждали від війни, а й були більш відкритими до прийому переселенців.

Хоча українські громади в Латинській Америці, особливо в Аргентині та Бразилії, а також у деяких країнах Західної Європи зберігали свою значущість, найбільш потужний розвиток самоорганізації української діаспори відбувався в Канаді та США. Саме тут українці змогли не лише створити міцні національно-культурні осередки та церковні організації, а й досягти значних успіхів у політиці, державному управлінні та науковій діяльності. Важливу роль у цьому процесі відіграли такі престижні наукові установи, як Український дослідний інститут Гарвардського університету та Канадський інститут українських студій, що функціонує на базі університетів у Торонто та Едмонтоні.

Українці, які оселилися в Північній Америці, демонстрували високий рівень зацікавленості подіями на Батьківщині та докладали зусиль для підтримки її незалежницьких прагнень. Особливо це стосувалося третьої хвилі еміграції, яка виявилася найбільш політично активною та ідеологічно різномірною порівняно з попередніми хвилями. Якщо ще друга хвиля принесла значні суперечності між різними політичними угрупованнями, то третя поглибила ці розбіжності, переносючи конфлікти українського національного підпілля ОУН та партизанського руху УПА на новий ґрунт. Представники цього покоління мігрантів намагалися встановити свої правила в уже існуючих інституціях

діаспори, що призводило до напружених внутрішніх протистоянь [Гаргаун, 2023].

Варто зазначити, що у післявоєнний період радянська Україна залишалася єдиною офіційною українською державністю, що викликало неоднозначне ставлення серед емігрантів. Далеко не всі представники діаспори були єдині у своєму ставленні до радянського режиму, що спричинило розкол на антирадянську та прорадянську частини. Радянський Союз, своєю чергою, прагнув використовувати вихідців з України у власних інтересах, залучаючи їх до діяльності, вигідної для його політики. Масована пропаганда, агентурна робота спецслужб і впливові радянські структури нерідко досягали успіху в просуванні своїх ідей серед українців за кордоном, що лише посилювало внутрішні суперечності в середовищі діаспори.

З початком перебудови в Радянському Союзі для українців, що проживали за кордоном, відкрилися нові можливості для впливу на ситуацію в Україні. Вони уважно стежили за змінами в СРСР, сподіваючись, що процеси демократизації сприятимуть наближенню України до незалежності. Діаспора активно долучилася до гуманітарної допомоги, особливо після Чорнобильської катастрофи 1986 року, спрямовуючи ресурси на ліквідацію її наслідків. Особлива увага з боку українських громад за кордоном приділялася тим силам в Україні, які виступали за національне відродження, відновлення державності та розпад Радянського Союзу.

На завершальному етапі існування СРСР активність українців з-за кордону стала відчутною не лише в країнах їхнього проживання, а й безпосередньо на території України. Як на рівні громадських організацій, так і через особисті ініціативи вони надавали підтримку руху за суверенітет України та її міжнародне визнання у 1991 році. Багато представників діаспори та їхніх нащадків сприймали здобуття незалежності як здійснення мрій поколінь, що боролися за свободу своєї історичної Батьківщини. Вони вірили, що самостійна Україна стане економічно міцною державою, здатною підтримувати своїх співвітчизників за кордоном. Історично несправедливо було б не визнати внесок західної діаспори в боротьбу за відновлення державності України, зокрема в інформаційну кампанію, що передувала референдуму 1 грудня 1991 року. Високий рівень підтримки незалежності по всій Україні, включаючи східні регіони та Крим, став значною мірою результатом їхньої діяльності [Час і події, 2009].

Після здобуття незалежності перед новоствореною державою постало завдання формування політики щодо діаспори, регулювання міграційних процесів та питання еміграції. Це виявилось непростим викликом, оскільки державний апарат України значною мірою складався з представників старої радянської влади. Попри це, країна розпочала роботу над створенням концептуальних та правових основ своєї політики щодо українців за кордоном. Україна у своїй політиці щодо діаспори спиралася на міжнародні правові стандарти, рекомендації профільних міжнародних інституцій та

досвід провідних демократичних країн. Одночасно активізувалася взаємодія із західними українськими громадами, багато з яких прагнули зробити внесок у розвиток незалежної України [Плазова, 2010]. Вони очікували від влади відкритості до їхньої допомоги у процесах реформування держави, розвитку сучасного бізнесу та створення нових підприємств.

Черговий потік еміграції з України розпочався внаслідок російсько-українського військового конфлікту, що тривав із 2014 року і вилився у масштабне вторгнення 2022 року. У період 2022–2024 років американські імміграційні органи схвалили понад 236 тисяч заяв у межах програми *Uniting for Ukraine*, що відкрила нові можливості для переселення українців до США.

Перші українські іммігранти, які прибули до Сполучених Штатів у попередні хвили, засновували громади, що слугували осередками національного життя. Вони створювали україномовні школи, соціальні клуби, а також організовували мережі кредитних спілок, орієнтованих саме на українців. Члени цих спільнот випускали газети, формували бібліотеки при церквах і громадських центрах, де зберігали друковані видання, заборонені в Радянському Союзі. Завдяки цій діяльності вдалося зберегти історії людей, які ідентифікували себе як українці, проте тривалий час залишалися поза офіційним історичним наративом [Остапець, Андрійів, 2021].

Для багатьох американців українського походження збереження культурних традицій стало важливою частиною їхньої самоідентифікації. Вони відвідували суботні україномовні школи, співали в національних хорах або грали в ансамблях бандуристів. Важливою традицією також було вивчення української поезії та літератури. Участь у культурних заходах і мистецьких ініціативах розглядалася як відповідальне завдання – спосіб підтримати свою національну ідентичність і передати її наступним поколінням. Яскравим прикладом цього є постать Олександра Архипенка (1887–1964) – видатного українського скульптора та художника, який зробив значний внесок у розвиток модернізму та кубізму в скульптурі. Його діяльність у Сполучених Штатах Америки стала важливим чинником у збереженні та популяризації українських культурних традицій серед діаспори. Переїхавши до США у 1923 році, Архипенко відкрив власну школу в Нью-Йорку, де навчав молодих митців сучасним напрямкам у мистецтві. Його педагогічна діяльність сприяла поширенню знань про українську культуру та мистецтво серед американської аудиторії. Протягом свого життя він створив понад 750 композицій, серед яких скульптури князя Володимира Великого, Тараса Шевченка та Івана Франка. Ці роботи були встановлені в Українському культурному парку в Клівленді, а скульптура Шевченка прикрасила місто Керхонксон у штаті Нью-Йорк [Pidsukha, 2024].

Архипенко активно співпрацював з українськими культурними інституціями в США, зокрема з Українським Інститутом Америки, заснованим у 1948 році. Цей інститут став «культурною візитівкою» української діаспори в США, зберігаючи та популяризуючи її історію та традиції. У колекції музею Інституту

зберігаються роботи Архипенка, що свідчить про його вагомий внесок у розвиток українського мистецтва за кордоном.

Після розпаду Радянського Союзу в 1991 році уявлення про роль українського американця зазнали значних змін. Українська діаспора перейшла від збереження культурної спадщини до активної участі у створенні майбутнього України. Тепер українці мають можливість вільно демонструвати свою національну приналежність, не побоюючись переслідувань. Багато українців, що живуть у США, зберігають глибокі зв'язки з Україною та своєю національною ідентичністю.

З початком війни між Україною та Росією в 2014 році українська діаспора активізувала свою діяльність, особливо після 2022 року. Українці в різних країнах активно організовують гуманітарну допомогу для вимушених мігрантів, сприяючи країнам, що приймають біженців з України. Це стало пріоритетним напрямом діяльності українських спільнот за кордоном, які не лише надають допомогу, а й здійснюють військову, гуманітарну, адвокаційну та інформаційну підтримку Україні в умовах російської агресії [Гаргаун, 2023].

Важливо підкреслити, що війна сприяла об'єднанню українців усього світу настільки, що термін «українська діаспора» можна замінити на «глобальний український простір» [Pidsukha, 2024]. Поняття «глобальний український простір» у межах цього дослідження використовується для позначення надтериторіальної соціокультурної мережі, що поєднує українців у різних країнах через спільні культурні практики, цифрову комунікацію, волонтерську діяльність та символічну солідарність з Україною. На відміну від класичного розуміння діаспори як відносно замкненої етнічної спільноти, глобальний український простір функціонує як динамічна, відкрита та мережево організована система, у якій нові мігранти після 2022 року стають активними суб'єктами культурного виробництва, а не лише носіями традицій.

Отже, українська діаспора, сформована протягом багатьох років, нині має важливу роль у створенні позитивного міжнародного іміджу України.

З початком конфлікту між Росією та Україною в 2014 році значна кількість українців, що проживають за кордоном, активно долучилися до боротьби з російською агресією та надавали всебічну підтримку Україні [Гомотюк, Недошитко, 2014].

Новітній етап розвитку української діаспори у США, пов'язаний із повномасштабним вторгненням Росії в Україну у 2022 році, характеризується не тільки кількісним зростанням української присутності, а й якісними змінами у формах культурної самоорганізації та збереження ідентичності. Нова хвиля вимушеної міграції істотно відрізняється від попередніх як соціальним складом, так і моделями включення в діаспорне середовище. Значна частина новоприбулих українців є соціально активною, цифрово інтегрованою та орієнтованою на швидку комунікацію, що впливає на трансформацію традиційних діаспорних практик.

Взаємодія між «старою» діаспорою, сформованою впродовж кількох історичних хвиль ХХ століття, та новими мігрантами після 2022 року не завжди є безконфліктною. Якщо для традиційних діаспорних інституцій (церков, суботніх шкіл, громадських організацій) ключовим завданням було збереження культурної спадщини та її передання наступним поколінням, то нові мігранти часто сприймають культуру як інструмент актуальної дії – волонтерства, адвокації, публічної репрезентації України у глобальному просторі. Це зумовлює певну напругу між усталеними формами культурної діяльності та новими, більш динамічними форматами самоорганізації.

Водночас саме ця взаємодія стала каталізатором оновлення діаспорного культурного середовища. Новітня хвиля міграції сприяла активному використанню цифрових платформ як ключового механізму збереження та трансляції українських культурних практик. Соціальні мережі, онлайн-спільноти, цифрові культурні проєкти та мережеві ініціативи дедалі частіше виконують функції, які раніше були притаманні виключно фізичним інституціям діаспори. Через цифрові формати українська культура в США набуває мобільності, відкритості та здатності швидко реагувати на виклики війни.

Тобто період 2022–2024 років можна розглядати як етап структурної трансформації української діаспори у США, у межах якого збереження культурних традицій відбувається не лише шляхом їх консервації, а через адаптацію до нових соціальних, технологічних і геополітичних умов. Поєднання досвіду традиційних діаспорних інституцій із енергією нової хвилі міграції формує нову модель культурної присутності українців у США, що виходить за межі класичного розуміння діаспори та набуває рис глобального українського простору.

Українські емігранти в Сполучених Штатах завжди приділяли велику увагу збереженню своєї культурної спадщини. Вони створювали культурні осередки, церкви, школи, де діти вивчали українську мову, історію та культуру. Регулярно проводили фестивалі, концерти та інші культурні події, які допомагали підтримувати зв'язок з рідною культурою. Українські організації активно сприяли збереженню національної ідентичності та допомагали новоприбулим адаптуватися до нового середовища.

Союз українок Америки активно функціонує, з численними філіями, що розвивають культурно-освітні зв'язки в різних містах. Головною метою організації є створення гуртків з народного мистецтва, художньої самодіяльності та проведення літературно-історичних конкурсів. Використовуючи власні фінансові ресурси, Союз відкрив в Нью-Йорку Український музей, в якому експонуються роботи українських народних майстрів. Важливо, що виставки цього музею мали змогу побачити не тільки в США, а й в Україні, куди неодноразово приїжджали його працівники [Дармохвал, 2011]. Ці експозиції здобули теплий прийом та високу оцінку серед українців на рідній землі. Сьогодні, в умовах сучасності, Союз українок Америки на власні кошти передав велику кількість літератури до України, що значно розширює можливості

для глибшого пізнання маловідомих сторінок української історії та культури, які в минулому були недостатньо досліджені або не висвітлені через різні обставини.

Наразі українська діаспора в США відіграє важливу роль у збереженні та популяризації національних культурних традицій. Одним із яскравих прикладів такої діяльності є проєкт Ukrainian.US, заснований Денисом Канелем. Ця ініціатива об'єднує понад 290 тисяч українців у 39 містах США, Канади та інших країн, сприяючи розвитку українського бізнесу за кордоном, надаючи інформаційну підтримку та зберігаючи культурні традиції через соціальні мережі та офлайн-заходи [Forbes, 2024].

Денис Канель, уродженець Криму, який проживає в США понад 11 років, також є засновником компанії Geometria, що спеціалізується на цифровій зовнішній рекламі, та галереї сучасного мистецтва G-Gallery у Нью-Йорку. Його діяльність спрямована на підтримку української культури та бізнесу, а також надання допомоги новоприбулим іммігрантам у адаптації до життя в США.

Ukrainian.US організовує різноманітні заходи, що сприяють зміцненню зв'язків між українцями за кордоном та підтримці їхньої національної ідентичності. Цей проєкт є важливим осередком для української спільноти в Північній Америці, допомагаючи зберігати та розвивати культурні традиції далеко від батьківщини.

У свою чергу, Музеї США по всій країні активно популяризують українську культуру, історію та мистецтво. Як зазначив державний секретар Ентоні Блінкен під час свого візиту у травні 2022 року до Українського інституту Америки, що однією з цілей, яких намагається досягти війна президента Путіна, є спроба знищити українську ідентичність. За його словами, ця ідентичність проявляється в українській культурі.

У Нью-Йорку проживає близько 138 тисяч людей українського походження, і половина з них народилася за межами США. Український музей у Манхеттені є важливим центром, що зберігає традиційну українську культуру, зокрема писанки, образотворче мистецтво, картини, роботи на папері, а також предмети народного мистецтва, як-от рушники та інші обрядові тканини. Заснований у 1976 році, музей володіє колекцією, що налічує понад 1000 експонатів [US Embassy and Consulates, 2022].

Поточні виставки музею присвячені війні в Україні, зокрема експонуються роботи Макса Левіна, українського фотожурналіста, загиблого від рук російських військових у березні, а також ілюстрації українського художника Микити Кравцова. Його роботи переосмислюють слов'янську казку про гриби, що борються з горохом, використовуючи її як метафору для сатири на війну.

Музей підкреслює на своєму сайті, що він був заснований для збереження культурної спадщини України в діаспорі і рішуче засуджує війну, розв'язану Володимиром Путіним, а також бомбардування українських міст, які спричинили численні людські втрати та масштабне руйнування житлових районів, шкіл, музеїв, пам'яток та інших історичних споруд.

В Мічигані Українсько-американський архів і музей зберігає тисячі традиційних українських артефактів, таких як обрядовий одяг, декоративне мистецтво та різьблені дерев'яні вироби, зібрані протягом другої половини 20 століття.

Відвідувачі музею мають можливість побачити традиційний жіночий одяг – домоткані та вишиті сорочки, характерні для західноукраїнського регіону, поблизу міста Боршів. Як зазначила президент Українсько-американського архіву та музею Звенислава Гайда, «від поколінь до поколінь народні традиції, одяг, пісні, ткацтво та кераміка стали частиною повсякденного життя українського народу, і все це виходило з дому, з серця родини» [US Embassy and Consulates, 2022].

Серед інших українських музеїв у США варто згадати Український інститут сучасного мистецтва в Чикаго, де експонуються роботи художників 20-го та 21-го століття; Український культурний центр у Лос-Анджелесі, який є важливим місцем зустрічі українців Америки в Південній Каліфорнії та проводить мистецькі виставки, концерти і кінопокази; Український музей і бібліотека Стемфорда в штаті Коннектикут, що зберігає культурні артефакти і книги та є найстарішою українською культурною установою в Північній Америці; Український дім у Вашингтоні, що також організовує різноманітні заходи і нещодавно провів аукціон робіт для збору коштів на підтримку гуманітарної кризи в Україні.

Спільноти українців у США відіграють значну роль у розвитку українсько-американських відносин. Ще з початку ХХ століття українці організовували різноманітні інституції для захисту інтересів діаспори та підтримки боротьби за незалежність України. Вони лобіюють питання військової допомоги Україні та санкцій проти Росії, а також сприяють просуванню інтересів українців у політичній сфері США, підтримуючи демократичні процеси в Україні.

Українські спільноти в США продовжують активно розвиватися, і можна виокремити кілька основних тенденцій [Коляда, Райчева, 2018]:

– незважаючи на час, чисельність українців у США постійно зростає, а також розширюється їхнє географічне розміщення, що сприяє створенню нових спільнот та посиленню впливу діаспори;

– суттєво зростає кількість молодих українців, які активно залучені до різних аспектів життя спільнот, зокрема культурних подій та громадської діяльності;

– зберігаються культурні традиції українців, які, адаптуючись до нових умов, поєднують традиційні свята, обряди та мистецтво з сучасними американськими впливами та інноваціями;

– зміцнюються зв'язки між українськими спільнотами та Україною, зокрема через участь у культурних та економічних проектах, обмін досвідом і знаннями.

Загалом, ці тенденції свідчать про динамічний розвиток українських спільнот у США, їх здатність адаптуватися до нових умов і підтримувати тісні зв'язки як всередині діаспори, так і з Україною.

На основі аналізу діяльності українських спільнот у 2014–2024 роках, з особливим акцентом на період після 2022 року, доцільно виокремити три взаємопов'язані рівні збереження культурної ідентичності: інституційний, мережевий та мобілізаційний.

Інституційний рівень охоплює діяльність традиційних діаспорних структур – церков, культурних центрів, музеїв, освітніх установ та громадських організацій. Саме вони впродовж десятиліть забезпечували збереження української мови, традиційних свят, мистецтва та історичної пам'яті. У цьому контексті показовою є діяльність Українського інституту Америки, Українського музею в Нью-Йорку, Союзу українок Америки, а також мережі українських суботніх шкіл, які виконують функцію міжпоколінневої трансляції культурної спадщини. У період повномасштабної війни ці інституції не лише зберегли свої традиційні функції, а й адаптували їх до нових умов, інтегруючи тематику війни, втрат та спротиву у виставкові, освітні та мистецькі проєкти.

Мережевий рівень формується завдяки активному використанню цифрових технологій та соціальних платформ, що стали ключовим інструментом комунікації між українцями у США та глобальною українською спільнотою. Проєкти на кшталт Ukrainian.US демонструють перехід від локально організованої діаспори до мережевої моделі культурної взаємодії, де соціальні медіа, онлайн-спільноти та цифрові події виконують роль культурних хабів. Через мережеві формати відбувається не лише поширення інформації, а й конструювання нових форм ідентичності, що поєднують традиційні культурні символи з актуальними соціальними й політичними смислами війни та солідарності з Україною.

Мобілізаційний рівень пов'язаний із перетворенням культури на інструмент суспільної дії. У період після 2022 року культурні заходи, мистецькі проєкти, благодійні концерти, виставки та публічні акції набули виразної адвокаційної та волонтерської функції. Українська культура в США дедалі частіше використовується як засіб інформування американського суспільства про війну, протидії російській пропаганді та формування міжнародної підтримки України. У цьому сенсі культурні практики виходять за межі збереження традицій і стають формою політичної та громадянської мобілізації діаспори.

Тобто сучасна модель збереження культурних традицій української діаспори у США характеризується переходом від виключно інституційної логіки до комплексної системи, що поєднує традиційні структури, цифрові мережі та мобілізаційні практики. Саме взаємодія цих рівнів забезпечує стійкість української культурної ідентичності в умовах війни, масової міграції та глобалізованого інформаційного простору.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Українська діаспора у США відіграє ключову роль у збереженні національної ідентичності та культурних традицій українців за межами історичної батьківщини. Упродовж десятиліть вона не лише підтримувала українську мову, освіту, мистецтво й релігію, а й активно сприяла формуванню позитивного іміджу України на

міжнародному рівні. Громадські організації, культурні інституції, засоби масової інформації та церква виступають головними осередками консолідації українців, збереження їхніх традицій та адаптації до нових суспільних умов.

Аналіз свідчить, що процеси глобалізації, технологічні зміни та масові міграційні хвилі, спричинені війною Росії проти України, вносять корективи у функціонування українських громад. Новітні виклики вимагають розширення форм діяльності діаспори, залучення молодого покоління, адаптації традицій до сучасних культурних реалій та посилення інформаційного впливу української громади на міжнародному рівні.

Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому вивченні трансформації українських діаспорних організацій в умовах новітньої хвилі міграції, аналізі змін у культурних практиках та ідентичності нових поколінь українців у США. Також важливо дослідити вплив сучасних цифрових технологій та соціальних мереж на збереження національних традицій, а також механізми співпраці між діаспорою та державними інституціями України з метою зміцнення культурних зв'язків.

Література

1. Гаргаун Я. Українська діаспора: вплив на творення глобального українського простору. *Старожитності Лукомор'я*. 2023. С. 75–81.
2. Гомотюк О., Недошитко І. Українська діаспора США у процесах українського державотворення: перспективи дослідження. *Наукові виклади*. 2014. № 5. С. 48–53.
3. Дармохвал Л. Здобутки та погляд у майбутнє Союзу Українок Америки. З побаченого і почутого на ХХІХ конвенції СУА. Hanover Marriott-Whippany, New Jersey. 2011. 40 с.
4. Заставний Ф. Українська діаспора: розселення українців у зарубіжних країнах. Львів: Світ, 1991. 120 с.
5. Коляда О., Райчева А. Українська діаспора як чинник поглиблення зовнішньоекономічних відносин країни. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 15. С. 33–39.
6. Луцишин Г. Українська діаспора: новітні тенденції впливу на процес національної консолідації. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Політологія*. 2013. № 1. С. 252–256.
7. Недошитко І. Роль української діаспори США в економічному розвитку України (1991–2011 рр.). *Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка*. / за заг. ред. проф. І. С. Зуляка. Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. Вип. 2. С. 191–197.
8. Остапець Ю., Андріїв О. Держава та церква в США. Роль та місце української діаспори в США. *Регіональні студії*. 2021. № 26. С. 95–98.
9. Плазова Т. Суспільно-політична та культурно-просвітницька діяльність наукових осередків української діаспори в США. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2010. Вип. 22. С. 28–33.

10. Тригуб П., Мерфі Н. Українська діаспора в США: збереження традицій національної культури (історіографія проблеми). *Наукові праці: історія*. 2007. Т. 74, Вип. 61. С. 122–133
11. Українська ділова діаспора – обличчям до України. *Час і події*. 2009. Ч. 22. С. 2.
12. Osadcha N. Forms of Preserving Ukrainian Traditions in Diaspora Electronic Publications of the USA (2012–2018). *Ukrainian Studies*. 2019. pp. 76–96.
13. Pidsukha O. Oleksandr Arkhypoenko and the Ukrainian Community in the United States: Vectors of Cultural Interaction. *Artistic Culture. Topical Issues*. 2024. pp. 24–35.
14. Uniting the Ukrainian Diaspora. Ukrainian.US: A Premier Hub for Leading Businesses, Social Initiatives, and Cultural Projects in the USA and Canada. *Forbes*. URL: <https://forbes.ua/brandvoice/uniting-the-ukrainian-diaspora-ukrainianus-a-premier-hub-for-leading-businesses-social-initiatives-and-cultural-projects-in-the-usa-and-canada-12072024-22204> (дата звернення: 25.02.2026).
15. U.S. museums celebrate Ukrainian culture. *US Embassy and Consulates*. URL: <https://it.usembassy.gov/u-s-museums-celebrate-ukrainian-culture/> (дата звернення: 25.02.2026).

References

1. Harhaun, Ya. (2023). Ukrainska diaspora: vplyv na tvorennia hlobalnoho ukrainskoho prostoru [The Ukrainian diaspora: Its impact on the creation of a global Ukrainian community]. *Starozhytnosti Lukomoria*, 75–81 [In Ukrainian].
2. Homotiuk, O., & Nedoshytko, I. (2014). Ukrainska diaspora SShA u protsesakh ukrainskoho derzhavotvorennia: perspektyvy doslidzhennia [The Ukrainian diaspora in the United States and the process of Ukrainian nation-building: Research perspectives]. *Naukovi vyklady*, 5, 48–53 [In Ukrainian].
3. Darmokhval, L. (2011). *Zdobutky ta pohliad u maibutnie Soiuzu Ukrainok Ameryky. Z pobachenoho i pochutoho na KhKhKh konventsii SUA* [Achievements and a Look to the Future of the Ukrainian Women's Association of America: Insights from the 29th UWA Convention]. Hanover Marriott-Whippany, New Jersey [In Ukrainian].
4. Zastavnyi, F. (1991). *Ukrainska diaspora: rozselennia ukrainsiv u zarubizhnykh krainakh* [The Ukrainian Diaspora: The Settlement of Ukrainians in Foreign Countries]. Lviv: Svit [In Ukrainian].
5. Koliada, O., & Raicheva, A. (2018). Ukrainska diaspora yak chynnyk pohlyblennia zovnishnoekonomichnykh vidnosyn krainy [The Ukrainian diaspora as a factor in deepening the country's foreign economic relations]. *Ekonomika i suspilstvo*, 15, 33–39 [In Ukrainian].

6. Lutsyshyn, H. (2013). Ukrainiska diaspora: novitni tendentsii vplyvu na protses natsionalnoi konsolidatsii [The Ukrainian diaspora: Recent trends in its influence on the process of national consolidation]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv. Politolohiia*, 1, 252–256 [In Ukrainian].
7. Nedoshytko, I. (2012). Rol ukrainskoi diaspori SShA v ekonomichnomu rozvytku Ukrainy (1991–2011 rr.) [The Role of the Ukrainian Diaspora in the United States in Ukraine's Economic Development (1991–2011)]. *Naukovi zapysky Ternop. nats. ped. un-tu im. V. Hnatiuka. I za zah. red. prof. I. S. Zuliaka*. Ternopil : Vyd-vo TNPU im. V. Hnatiuka, 2, 191–197 [In Ukrainian].
8. Ostapets, Yu., & Andriiv, O. (2021). Derzhava ta tserkva v SShA. Rol ta mistse ukrainskoi diaspori v SShA [The state and the church in the United States: The role and place of the Ukrainian diaspora in the United States]. *Rehionalni studii*, 26, 95–98 [In Ukrainian].
9. Plazova, T. (2010). Suspilno-politychna ta kulturno-prosvitnytska diialnist naukovykh osередkiv ukrainskoi diaspori v SShA [Social, political, cultural, and educational activities of Ukrainian diaspora academic centers in the United States]. *Ukrainska natsionalna ideia: realii ta perspektyvy rozvytku*, 22, 28–33 [In Ukrainian].
10. Tryhub, P., & Merfi, N. (2007). Ukrainiska diaspora v SShA: zberezhennia tradytsii natsionalnoi kultury (istoriohrafiiia problemy) [The Ukrainian diaspora in the United States: Preserving national cultural traditions (a historical overview of the issue)]. *Naukovi pratsi: Istoriiia*, 74(61), 122–133 [In Ukrainian].
11. Ukrainiska dilova diaspora – oblychchiam do Ukrainy [The Ukrainian business diaspora – facing Ukraine]. (2009). *Chas i podii*, 22, 2 [In Ukrainian].
12. Osadcha, N. (2019). Forms of Preserving Ukrainian Traditions in Diaspora Electronic Publications of the USA (2012–2018). *Ukrainian Studies*, 76–96.
13. Pidsukha, O. (2024). Oleksandr Arkhyenko and the Ukrainian community in the United States: Vectors of cultural interaction. *Artistic Culture: Topical Issues*, 24–35.
14. Uniting the Ukrainian Diaspora. Ukrainian.US: A Premier Hub for Leading Businesses, Social Initiatives, and Cultural Projects in the USA and Canada. *Forbes*. URL: <https://forbes.ua/brandvoice/uniting-the-ukrainian-diaspora-ukrainianus-a-premier-hub-for-leading-businesses-social-initiatives-and-cultural-projects-in-the-usa-and-canada-12072024-22204>.
15. U.S. museums celebrate Ukrainian culture. US Embassy and Consulates. URL: <https://it.usembassy.gov/u-s-museums-celebrate-ukrainian-culture/>.